

Velfærd til studerende

- Politikpapir godkendt oktober 2007

- perspektiver og visioner for de studerendes levevilkår

Uddannelse udgør kernen i et velfungerende velfærdssamfund, og derfor er det helt centralt, at dets betydning ikke negligeres. Det er en simpel forudsætning for et samfund, at en stor del af befolkningen tager en uddannelse fra grundskole til videregående uddannelse. I stadig stigende grad er det endvidere afgørende, at flere og flere mennesker tager en lang videregående uddannelse. For at imødekomme dette behov er det en nødvendighed, at der sker en udvikling i den sociale mobilitet, så nye samfundsgrupper også bliver en del af universitetsuddannelserne.

En sådan udvikling forudsætter, at de nødvendige rammer og vilkår for studerende er til stede. Som virkeligheden ser ud i dag, er de grundlæggende betingelser for nuværende og kommende studerende ganske enkelt ikke tidssvarende. Basale grundforhold som SU, bolig, undervisningsmiljø og vejledning mv. er ikke tidssvarende og understøtter ikke den udvikling, vi har behov for sker på den uddannelsespolitiske arena. De offentlige investeringer er med andre ord sakket voldsomt bagud, når det kommer til investering af ressourcer i de studerendes levevilkår, som er forudsætningen for et velfungerende velfærdssamfund.

Studerende – en del af den offentlige velfærd

DSF mener, at der er behov for at rette op på de utidssvarende levevilkår for studerende. Der er brug for at sætte handling bag ordene, og det skal ske gennem øgede offentlige investeringer. Det anser vi for at være en forudsætning for et velfungerede uddannelsessystem. Men samtidig betragter vi os selv som en grundsten i velfærdssamfundet. Behovet for at påpege problemstillinger vedrørende studerende er derfor af relevans også i en bredere samfundskontekst. Det er også med dette udgangspunkt for øje, at vi stiller krav til forbedringer og tidssvarende vilkår.

At leve en tilværelse uden økonomisk sikkerhed og en ustabil boligsituation er forhold, som er med til at skabe stress i en studerendes hverdag, og det hæmmer af helt naturlige årsager indlæringssevnen og koncentrationen på studiet. Har man derimod gode levevilkår, så har man som studerende også mere fokus på sin uddannelse, hvilket giver mere kompetente uddannede til gavn for samfundet som helhed.

Midler og muligheder

Studerende er blandt de grupper i samfundet, der har de dårligste materielle levevilkår, og disse vilkår kommer ofte til at gå ud over studierne. Alligevel fylder de studerendes vilkår meget lidt i debatten. Forbedringer i de studerendes levevilkår vil være til gavn for samfundet, og derfor bør fremtidige offentlige velfærdsforbedringer også omfatte de studerendes vilkår. Det er i den forbindelse DSFs målsætning at sætte de studerendes vilkår højt på den politiske dagsorden. DSF vil indgå i samarbejde med andre organisationer og bevægelser, i det omfang, at et sådant samarbejde er foreneligt med de studerendes interesser.

DSFs har som udgangspunkt en parlamentarisk tilgang til at opnå konkrete resultater. Dette udelukker imidlertid ikke anvendelse af udenomsparlamentariske midler, når dette findes nødvendigt, hvilket demonstrationerne d.2.oktober var et udmærket eksempel på.

Forbedringer på studerendes vilkår

DSF anser det for nødvendigt, at der sker forbedringer på en række levevilkårsområder. Det drejer sig først og fremmest om økonomi, bolig, studiemiljø og forbrugerpolitiske områder.

Økonomi

Det mest basale vilkår er den økonomiske understøttelse, vi som studerende modtager i form af Statens Uddannelsesstøtte (SU). Udgangspunktet for DSF er, at man skal kunne leve af en SU-indkomst, og forudsætningen for dette er, at SU følger løn- og prisudviklingen. Men derudover er der et behov for et generelt løft i SU-en til de studerende på videregående uddannelser.

En anden væsentlig forudsætning for en moderne SU er fleksibilitet, hvor der eksempelvis er behov for flere lånesatser, således at individuelle behov i højere grad bliver tilgodeset. Studerende i dag er omstillingsparate, og derfor bør systemet også være mere fleksibelt. Ligeledes er der markant behov for at tilgodese bestemte grupper i SU-systemet. Her tænkes først og fremmest på grupper som studerende på barsel.

Et bærende princip for vores arbejde med SU er, at eventuelle forbedringer i forhold til økonomi ikke sker på bekostning af andre grupper i SU-systemet. DSF arbejder således for forbedringer i form af øgede offentlige investeringer frem for omlægninger i SU-systemet.

DSF ønsker:

- En SU, der som minimum følger løn- og prisudviklingen.
- At forbedre de studerendes samlede økonomiske vilkår.
- At levevilkåret for samboende studerende med børn skal forbedres, så disse studerende ikke er dårligere stillet end enlige med børn.
- SU-lån med mere fleksible lånerater. F.eks. indførelse af en ekstra lånetakst, der gør det muligt at låne det halve beløb af det nuværende minimumslån per måned.
- Oprettelse af et éngangslån som et tilbud til især nystartede studerende med store udgifter til en computer eller andet studienødvendigt materiel. Samme lån skal også kunne benyttes af ældre studerende, der har brug for nyt materiel.
- Forbedring af studiekontorerens vejledning omkring SU.
- At de studerende ikke mister deres propædeutikklip, hvis de vælger at tage en kandidatuddannelse, der ikke fordrer propædeutik.
- Flere SU-klip til studerende på barsel.

Bolig – et grundvilkår for studerende

Sammen med de økonomiske forhold er de studerendes boligsituation det mest afgørende forhold. Derfor er det centralt, at DSF er en aktiv del af den boligpolitiske debat og dennes problemstillinger. Om boligsituationen kan man generelt sige, at der er mange regionale forskelle på boligområdet, og hvad der er problematikker i de forskellige byer. Nogle steder står der tomme boliger, da der ikke er nok ansøgere til disse boliger. Det kan både skyldes forældrekøb, små årgange, at boligen ikke har en attraktiv placering eller er nedslidt. Andre steder er der stor boligmangel, særligt omkring studiestart, hvor der opleves mange flaskehalseproblemer. Det er DSF's ambition, at lave et bredere nationalt samarbejde internt og i forhold til DSK, så de forskellige problemstillinger i højere grad kan afklares. DSF støtter arbejdet med at skabe en fælles, national boligkonference i samme regi. I den sammenhæng vil vi arbejde for fælles nationale standarder for kollegieboliger.

DSF ønsker:

- Boligerne skal være til at betale for de studerende.
- De ældre boliger skal renoveres og opdateres, så de lever op til de behov de studerende har (mulighed for Internet, telefon, arbejdsplads, TV m.m.).
- Det er vigtigt med centralt beliggende boliger, og rimelig transporttid til uddannelsesinstitutionen. Problemet med centralt beliggende boliger er ofte, at de er i for dårlig stand, og at der er behov for flere investeringer i området.
- Studiestart: Der er et flaskehalsproblem omkring studiestart, som der skal gøres noget ved. Det kræver blandt andet bedre information ved studiestart.
- Garantiliste/akutliste: Disse lister har ikke fungeret efter hensigten de fleste steder. Problemet er, at de sætter den almindelige liste ud af kraft i et stykke tid. Det er ikke kun de nystartede studerende, der altid har et akut boligbehov.
- Midlertidige boliger: Der skal indføres en tidsgrænse for hvor lang tid, en studerende skal bo i en midlertidig bolig. Samtidig skal boligen opfylde den studerendes behov for at studere, lave mad og overnatte.
- Nybyggeri: Det skal være et varieret byggeri, og alle studerende skal have råd til at bo der.
- Indstillinger: Det skal indføres et overskueligt indstillingssystem til boliger. Et samarbejde mellem de forskellige indstillinger kan med fordel etableres.

Studiemiljø og fysiske rammer

For at etablere et stærkt, fagligt forskningsmiljø skal de fysiske rammer være i orden for både lektorer, professorer og studerende. Der skal være specialeskrivepladser til alle specialestuderende, hvor specialepladserne understøtter muligheden for, at de studerende kan indgå aktivt i det relevante forskningsmiljø.

Universiteterne har ansvaret for, at undervisningslokalerne er tidssvarende og inspirerer de studerende til at deltage aktivt i undervisningen og forelæsningsne. Lokalerne skal give de studerende plads og rum til at udfolde sig kreativt inden for deres fagområde, og forsøgs- og forskningsfaciliteter skal være let tilgængelige for de studerende hele døgnet. Der skal være tidssvarende IT faciliteter på universitetet, som der altid er adgang til. Det er et krav fra de studerende, at der er adgang til trådløst Internet på hele universitetet. Trådløst Internet er en hjørnesten i et dynamisk og fleksibelt undervisningsmiljø, hvor det faglige sættes i centrum.

Universitetet kan med fordel samles i større eller mindre campus, hvortil der er let adgang med offentlig transport. Området skal tænkes ind i det omkringliggende byrum. Det vil være en fordel både for byen og for universitetet. Der skal være billige boliger og kollegieværelser til alle studerende.

For at have et livligt og aktivt studiemiljø skal der være gode rammer for sociale aktiviteter, universitetet bør stille disse rammer til rådighed for de studerende. Dette indeholder både idræts- og sportsfaciliteter, grønne områder og kantinefaciliteter, der kan tilbyde sund mad til en rimelig pris og have et bredt udbud, der tager hensyn til såvel vegetarer som etniske minoriteter.

DSF ønsker:

- Arbejdspladser til alle studerende på deres respektive uddannelsesinstitutioner både i form af læsepladser og grupperum med adgang 24 i døgnet.
- Tidssvarende rammer for studie- og fagmiljø.
- Trådløst Internet i alle universitetets lokaler.
- Integration mellem campus, bolig og byrum.

Forbrugerpolitik

1. januar 2007 indførte DR en medielicens, der betyder, at alle med en computer med en internetforbindelse med normalhastighed bliver opkrævet licens. DSF ser medielicensen som en særskat for de studerende, fordi de studerende er en af de grupper, som bliver særligt ramt af medielicensen. Mange studerende er bosiddende på et kollegium, hvor der er et fælles fjernsyn, der betyder, at de studerende ikke hidtil har skulle betale i henhold den forhenværende licens. For studerende er det i dag stort set umuligt at undgå at skulle betale denne, blandt andet fordi uddannelserne forudsætter adgang til brug af internetadgang.

Med det udgangspunkt at medielicensen altså udgør en særskat for studerende, er diskussionen med jævne mellemrum blevet bragt frem i den offentlige debat af DSF. Det strategiske perspektiv har været at holde debatten i live i medierne ud fra den betragtning, at en genforhandling af medieaftalen ikke står lige for døren. Medielicensen er et resultat af et meget bredt medieforlig i folketinget i juni 2006. Derfor har vurderingen været, at den bedste prioritet er at holde debatten i gang, indtil medieforliget skal revurderes inden for et års tid. På dette tidspunkt bør det så være en overvejelse at gennemføre en mere intensiv kampagne.

Udgangspunktet for DSF er en åben indstilling til den konkrete forbedring af licensen. Vi skal så vidt muligt forsøge at skabe en bred alliance, der bevirker, at en genforhandling af medielicensen bliver taget op. Derfor bakker vi op om en skattefinansieret model, som i høj grad vil tilgodese de studerende, hvis dette bliver det mest realistiske scenario. Skulle en sådan model ikke vise sig gennemførlig, vil DSF arbejde for en specifik studielicens. Men mange forskellige grupper og partier i folketinget taler i øjeblikket for en skattefinansieret model, hvilket kan gøre en sådan ordning sandsynlig. Derfor kan DSF godt være med til at støtte dette udgangspunkt.

DSF ønsker:

- en skattefinansieret model for statslige medier eller en studielicens

Ovenstående er de studerendes eksempler på nogle af de mest centrale udfordringer i forhold til de studerendes levevilkår. Der er mange andre relevante områder på levevilkårsområdet, som kunne diskuteres, men vi anser det ovenstående for helt nødvendige og aktuelle udfordringer, som ikke kan ignoreres politisk. DSF mener, at det er på disse områder, der er behov for at vise politisk ansvarlighed.